

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ερ. Φ.: 260

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : atneke@culture.gr

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κα Όλγα Κεφαλογιάννη

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 5293/20.4.2018 Ερώτηση με θέμα:
«Χρηματοδότηση Ι. Ν. Αγίου Δημητρίου Ψυρρή»

Σε απάντηση της με αριθμ. Πρωτοκόλλου 5293/20.4.2018 Ερώτησης της Βουλευτού κας Όλγας Κεφαλογιάννη και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Ο ναός του Αγίου Δημητρίου Ψυρρή βρίσκεται μεταξύ των οδών Μελανθίου, Αγίου Δημητρίου και Παλλάδος, σε περιοχή που αποτελεί ιστορικό και αισθητικά ενδιαφέρον τμήμα του παραδοσιακού ιστού της πόλης των Αθηνών. Έχει ανεγερθεί το 1845, σύμφωνα με επιγραφή στη δυτική όψη. Πρόκειται για κτίριο της οθωνικής περιόδου και θεωρείται σημαντικό δείγμα της νεοελληνικής εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής.

Κατά την πρώτη δεκαετία του 20ού αι. πραγματοποιήθηκαν εκτεταμένες ανακατασκευές και επισκευές και ο ναός έλαβε την αρχιτεκτονική μορφή που διατηρεί έως σήμερα, η οποία συνδυάζει την τρίκλιτη, μεγάλων διαστάσεων, βασιλική με τον σταυροειδή τρουλλαίο ναό. Στο εσωτερικό, κοσμεύεται με αξιόλογες τοιχογραφίες της δυτικότερης νατουραλιστικής τεχνοτροπίας, που εκτελέστηκαν σε διάφορες περιόδους, μεταξύ των ετών 1908-1949. Το τέμπλο του ναού είναι ξυλόγλυπτο νεοκλασικής μορφολογίας και κοσμεύεται με δεσποτικές εικόνες του 19ου αιώνα.

Μετά το σεισμό του 1999 εκτελέστηκαν εργασίες κάλυψης της τοιχοποιίας του ναού με οπλισμένο μανδύα, με εποπτεία της Τεχνικής Υπηρεσίας του Δήμου Αθηναίων χωρίς την απαιτούμενη έγκριση της Υπηρεσίας, με αποτέλεσμα να προκληθεί σοβαρή αλλοίωση των όψεων όπως διαπιστώθηκε στις αρχές του 2000 από την αρμόδια τότε 1^η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων. Ο ναός δεν ήταν έως τότε κηρυγμένο μνημείο και η 1^η ΕΒΑ προχώρησε στη διαδικασία κήρυξης του που ολοκληρώθηκε με την ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ26/ΚΗΡ/22507/679/22.5.2000 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 731/Β'/13.6.2000) ως σημαντικό δείγμα της νεοελληνικής εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής, χαρακτηρισμένο ως μνημείο χρήζον ειδικής κρατικής προστασίας. Παρά τις επανειλημμένες εκκλήσεις της 1^{ης} ΕΒΑ για άμεση διακοπή των εργασιών, αυτές συνεχίστηκαν αυθαίρετα έως τον Ιούνιο του 2000.

Εκ των υστέρων εκπονήθηκε με φροντίδα της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών μελέτη αποπεράτωσης – αποκατάστασης, η οποία εγκρίθηκε υπό όρους με την υπ' αριθμ. πρωτ: ΥΠΠΟ/ΔΑΒΜΜ/79809π.έ./2657 π.έ./4.7.2005 Απόφαση, μετά από σχετική γνωμοδότηση

του ΚΣΝΜ. Από τις εργασίες που εγκρίθηκαν εκτελέστηκε μόνο η ολοκλήρωση της επικεράμωσης των στεγών και έγινε διερεύνηση της δυνατότητας καθαίρεσης του οπλισμένου επιχρίσματος από τις όψεις. Τον Οκτώβριο του 2013 υποβλήθηκε από την Αρχιεπισκοπή Αθηνών νέα μελέτη.

Στο πλαίσιο της εκπόνησης τροποποιημένης μελέτης, η οποία ζητήθηκε από την Υπηρεσία μας, εντός του 2014 διενεργήθηκαν τρεις διερευνητικές τομές κατά μήκος της βόρειας όψης του μνημείου, υπό την επίβλεψη αρχαιολόγου και μηχανικού της 1ης ΕΒΑ. Από τις τομές διαπιστώθηκε η ύπαρξη καταλοίπων παλαιότερης τοιχοποιίας και δαπέδου από τον παλαιότερο ναό. Την ίδια χρονιά από τη Διεύθυνση Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων (ΔΑΒΜΜ) εκτελέστηκαν άμεσα μέτρα άρσης ετοιμορροπίας των κωδωνοστασίων, μετά τη σύνταξη και έγκριση σχετικής τεχνικής έκθεσης που αφορούσε στην άμεση εκτέλεση εργασιών αποσυναρμολόγησης, καταβίβασης και επισκευής των μελών των μαρμάρινων κωδωνοστασίων του.

Το 2014 και το 2015 κατατέθηκαν, με φροντίδα της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών, οι απαιτούμενες μελέτες για την αποκατάσταση του ναού, οι οποίες ελέγχθηκαν και εν συνεχεία εγκρίθηκαν από το ΥΠΠΟΑ, μετά από γνωμοδότηση του ΚΑΣ.

Συγκεκριμένα έχουν εγκριθεί:

Μελέτη συντήρησης τοιχογραφιών (ΥΠΠΟΑ/ΣΥΝΤ/Φ01/6626/3951/166/13.1.2014 ΑΔΑ: ΒΙΨΟΓ-ΗΓ2)

Μελέτη ολοκλήρωσης εργασιών στερέωσης και αποκατάστασης (ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΜΤΕ/ΔΑΒΜΜ/19004/1975/364/23.1.2015 ΑΔΑ: 7Χ7ΞΓ-Β6Σ)

Μελέτη συντήρησης ξυλόγλυπτου τέμπλου, μαρμάρινου άμβωνα, εξωτερικών λίθινων στοιχείων, κωδωνοστασίου και πρόταση συντήρησης – αποκατάστασης δαπέδου (ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΣΑΝΜ/19935/11075/402/26.1.2015 ΑΔΑ: 6ΘΒΕΓ-513) και

Στατική μελέτη αποκατάστασης και ανάδειξης (ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΜΤΕ/ΔΑΒΜΜ/296498/26716/5165/29.12.2015 ΑΔΑ: 7ΗΚΓ4653Π4-ΖΩΗ).

Το έργο «Ολοκλήρωση εργασιών συντήρησης και αποκατάστασης Ιερού Ναού Αγίου Δημητρίου Ψυρρή – Συντήρηση τοιχογραφιών, τέμπλου, λίθινου δαπέδου και λίθινων αρχιτεκτονικών στοιχείων Ι. Ν. Αγ. Δημητρίου Ψυρρή», με προϋπολογισμό 1.383.500 € και φορέα υλοποίησης την Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών συμπεριελήφθηκε στο Πρόγραμμα Εκτελεστέων Έργων της Περιφέρειας Αττικής (ίδια χρηματοδότηση - εθνικό ΠΔΕ Περιφέρειας Αττικής), σύμφωνα με την υπ' αρ. 123/2017 Απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής για την 1η τροποποίηση του Προγράμματος Εκτελεστέων Έργων Περιφέρειας Αττικής, οικονομικού έτους 2017.

Στο πλαίσιο του έργου περιλαμβάνονται στερεωτικές εργασίες αποκατάστασης και εργασίες συντήρησης τοιχογραφιών, τέμπλου, λίθινου δαπέδου και λίθινων αρχιτεκτονικών στοιχείων, προκειμένου να αποκατασταθεί και να αναδειχθεί το μνημείο, το οποίο παρουσιάζει φθορές, ρηγματώσεις των τοιχοποιιών και του κελύφους των θόλων, αποσαθρώσεις των επιχρισμάτων, ενώ κρίνεται αναγκαία και η μορφολογική και αισθητική αποκατάσταση των καλλιτεχνικών του στοιχείων.

Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 11 του Ν. 4355/2015 (ΦΕΚ 178/Α/18.12.2015), για την υποχρέωση διατύπωσης σύμφωνης γνώμης του ΥΠΠΟΑ αναφορικά με την εκτέλεση έργων στον τομέα των αρχαιοτήτων και μνημείων, και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, από Υπηρεσίες και Φορείς που δεν ανήκουν ούτε και εποπτεύονται από το Υπουργείο, και κατόπιν εισήγησης της ΕΔΕΠΟΛ και ομόφωνης γνωμοδότησης του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων (συνεδρία 20/03.07.2017), εκδόθηκε η υπ' αρ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ / ΓΔΑΠΚ / ΔΒΜΑ / ΤΒΜΑΧΜΑΕ / 288043 / 186841 / 5001/1506/20.07.2017 Υ.Α. διατύπωσης σύμφωνης γνώμης του ΥΠ.ΠΟ.Α. για την υλοποίηση του προτεινόμενου έργου από την Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών με τους εξής όρους:

1. Οι εργασίες να πραγματοποιηθούν κατ' εφαρμογήν των εγκεκριμένων μελετών και σύμφωνα με τους όρους που περιλαμβάνονται στις σχετικές αποφάσεις.

2. Η Διεύθυνση Συντήρησης Αρχαίων και Νεωτέρων Μνημείων, λόγω των ειδικών θεμάτων που έχουν προκύψει στο μνημείο μετά την πρόσφατη πυρκαγιά, να αναλάβει την

επικαιροποίηση και την εκτέλεση των μελετών συντήρησης και αποκατάστασης δι' αυτεπιστασίας.

3. Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Αθηνών να έχει την κατά νόμον εποπτεία του έργου.

Το ΥΠΠΟΑ προκειμένου να εξασφαλίσει την ορθή εκτέλεση της συντήρησης τοιχογραφιών, ξύλινου τέμπλου, μαρμάρινου άμβωνα, εξωτερικών λίθινων στοιχείων, κωδωνοστασίου και του δαπέδου του Ι.Ν. έχει προχωρήσει στη σύναψη Προγραμματικής Σύμβασης μεταξύ του ΥΠΠΟΑ, της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών και της Περιφέρειας Αττικής, η οποία βρίσκεται στη φάση υπογραφών, ώστε οι σωστικές εργασίες συντήρησης να εκτελεστούν στο πλαίσιο αρχαιολογικής αυτεπιστασίας από την αρμόδια Υπηρεσία (Δ/νση Συντήρησης Αρχαίων και Νεώτερων Μνημείων) του ΥΠΠΟΑ.

Σημειώνουμε επίσης ότι, όπως συμβαίνει και στην πλειονότητα των εκκλησιαστικών μνημείων, με βάση τις κείμενες διατάξεις, φορέας λειτουργίας τους είναι οι αρμόδιες εκκλησιαστικές αρχές, οι οποίες άλλωστε διατηρούν την κυριότητα επ' αυτών σύμφωνα με το άρθρο 73 του Ν. 3028/2002. Στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου, η αρμόδια εκκλησιαστική επιτροπή έχει εγκαταστήσει σύστημα συναγερμού, μέσω του οποίου, άλλωστε, έγινε αντιληπτή και η μικρής έκτασης πυρκαγιά που εκδηλώθηκε στο ναό στις 8 Μαΐου 2017 και η οποία προκάλεσε πολύ περιορισμένες φθορές στο μνημείο.

Η Υπουργός
Πολιτισμού και Αθλητισμού
ΛΥΔΙΑ ΚΟΝΙΟΡΔΟΥ

Εσωτερική Διανομή:

1. ΔΑΒΜΜ
2. ΕΦΑ Πόλης Αθηνών
3. ΕΔΕΠΟΛ

Ακριβές Αντίγραφο
Κεντρικό Πρωτόκολλο
ΠΡΕΖΑΛΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ